

Dags att kasta loss med musik

Krasch! Den metalliskt klingande orkestern brakar igång med rytmiska, hypnotiska musikslingsor. Efter en stunds hamrande intensitet lugnar de ner sig till en drömväv av musik med svävande och skimrande klanger. Orkestern består av tjugo man, alla klädda i likadana lila skjortor och gula saronger. De spelar på xylofoner, gonggongar, trummor och flöjt. Musiken sägs vara mystisk och ren som mänsken och föränderlig som rinnande vatten. Så beskrivs gamelanmusiken från Bali.

Ön Bali är faktiskt inte större än Gotland men är verkligen en kulturell gigant. Bali har ju länge också varit som en synonym för det exotiska. Där finns en märkvärdigt stark kultur av musik, dans och målar-konst. Därför har invånarna en mycket stark självkänsla. Det gör förhållandet till turister avspänt.

Ibland kanske för avspänt, som den gången jag klagade på loppor i hotell-sängen och fick svaret "Sir, you have bad karma".

Min favoritinspelning av gamelan är albumet Music from the island of the Gods med gruppen Sekaa Gong Bina Remaja Ubud. Här har man lyckats fånga den hypnotiska extasen i musiken, med alla nyanser från mänskensskimrande stillhet till åskmullrande

dramatik, inspelat på plats under en musik- och dansföreställning i den legendariska kulturbyn Ubud mitt på Bali. Musikstilen kallas också gamelan gong kebyar, där ordet kebyar betyder att blomstra, eller flamma upp. Här har vi grunden för minimalismens musiker i västerlandet, sådana som Steve Reich, Philip Glass och Terry Riley. Alla har de låtit sig inspireras av Bali-musiken som liksom alltid finns där hela tiden utan början eller slut. Den finns också överallt på Bali, varje liten by har faktiskt en egen gamelan-orkester.

VARJE GÅNG JAG hör musik från Kreta så minns jag min första resa dit på sjuttio-talet, det var i juni, med nattfärjan från Atens hamn Pireus. Båten hette Ariadne men var i själva verket en gammal svensk färja som tidigare hetat Tor Britannia. Namnet var nödtorftigt övermålat och där fanns de svenska skyltarna för livbåtar kvar. Men i samma ögonblick som jag klev ombord i solnedgången förvandlades färjan till ett kretensiskt fartyg. Förvandlingen skedde tack vare passagerarna på akterdäck. Där var det uppsluppen fest med sångare, musiker och dansare från Kreta. Så blev vi alla plötsligt kretensare.

Min favoritlåt från Kreta är den nio minuter långa sången Opoios ti nuxta porpatei (Den som vandrar på natten) med Stelios Petrakis. Sången beskriver hur dagarna minskar och nätterna blir oändliga. Texten är bara fyra rader, men det blir ordent-

WRETLINDS VRÅ

BIID: K. KRALLIS

Tor Britannia blev Ariadne.

ligt utbroderat om den stora kärleken som vänder upp och ned på allt.

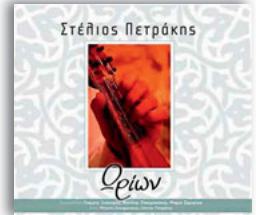
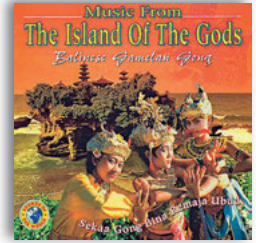
En annan favoritlåt är en romantisk skildring av morgonrodnaden och de första solstrålarna som till slut letar sig igenom en dörrspringa och hamnar på håret, läpparna och ansiktet på kvinnan han älskar. Sången heter I proti achtina (Att röra vid himlen) med Loudovikos. Han är uppvuxen i byn Anógia som ligger nära det högsta berget på Kreta, det jättelika Psiloritis, nästan 2 500 meter högt.

Den kretensiska sångaren Psarantonis är också skald och lyraspelare. Hans sång Petres peto tou fengariou handlar om mannen som mitt i natten kastar stenar på månen så att den ska försvinna. Då kanske hans älskade kan komma tillbaka till honom och sprida sitt sken över hans hus.

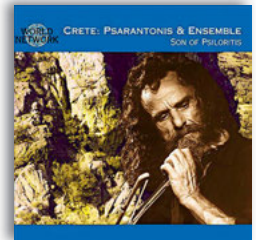
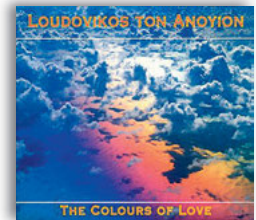
FRÅN YTTRE HEBRIDERNA utanför Skottlands västkust kommer Julie Fowls som charmar en stor världspublik med fans som Björk och Ricky Gervais. Hennes musik har rötter i en liten by på ön North Uist. Hon sjunger på skotsk gäliska, spelar tin whistle, säckpipa och ibland även dragspel. Mitt favoritalbum med henne heter Cuilidh som betyder skattkammare, helig plats, eller hemligt gömställe.

Jag gör gärna också musikaliska utflykter till Zanzibar, Cap Verde, Réunion, Jamaica, Hawaii, Madagaskar, Sardinien. Men det är andra historier ...

*Isolned-
gången
förvandlades
färjan till ett
kretensiskt
fartyg*

*Psarantonis
sång handlar
om mannen
som mitt i
natten kastar
stenar på
månen så
att den ska
försvinna*

*Cuilidh
betyder skatt-
kammare,
helig plats,
eller hemligt
gömställe*

Lennart Wretlind gjorde sitt sista Klingan för Sveriges Radio i december 2012, men gör numera helt egen radio i samma anda via Spotify. Wretlinds Värld är en spellista varvad med Wretlinds inlästa presentationer och ett nya program läggs ut hela tiden. Du hittar det enklast via lennart-wretlind.com eller petsounds.se.

LIND